

УДК 343.3

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.4.22>**Р. Р. Сосков**аспірант кафедри адміністративного і кримінального права
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЗАКОННІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ

В статті звертається увага на особливу роль законної професійної діяльності журналістів у розвитку громадянського суспільства та функціонування механізму держави, наводяться дані дослідження міжнародної організації щодо свободи слова та журналістської діяльності в Україні. Автор розглядає специфіку правового статусу журналіста, підкреслює на необхідності забезпечення державних гарантій захисту діяльності журналістів, навівши відповідні положення Конституції України, Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста», Рекомендації Комітет міністрів Ради Європи NR(96)4 «Про захист журналістів за умов конфліктів і тиску» від 3 травня 1996 року, перелічено кримінально-правові засоби запобігання правопорушень у досліджуваній сфері, здійснено аналіз судової практики притягнення до відповідальності за кримінальні правопорушення проти журналістів та встановлено найпоширеніші проблеми, що мають місце під час досудового розслідування та судового розгляду справ, запропоновано висновки та рекомендації для вирішення вказаних проблем. Стаття спрямована на аналіз актуальної проблеми – кримінальної відповідальності за перешкодження законній професійній діяльності журналістів. Автори статті проводять дослідження правового та соціального контексту, в якому виникають конфлікти між журналістами та особами, що перешкоджають їхній професійній діяльності. У статті розглядаються важливі аспекти, такі як законодавча база, правова охорона журналістів, обмеження свободи слова та вираження. Велика увага приділяється аналізу судової практики та рішень, які стосуються випадків перешкодження журналістській діяльності. Отримані результати статті мають важливий внесок у підвищення обізнаності про проблеми кримінальної відповідальності за перешкодження законній професійній діяльності журналістів.

Ключові слова: журналіст, свобода слова, професійна діяльність журналістів, кримінальні правопорушення, проблеми кримінальної відповідальності.

Постановка проблеми. Конституцією України закріплено, що наша держава є суверенною, незалежною, демократичною, соціальною та правовою державою, в якій жодна ідеологія не може визнаватися як обов'язкова, суспільне життя ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності, а цензура забороняється. Стаття 34 Основного Закону гарантує кожному право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір [1]. Надзвичайно важливу роль в процесі втілення в життя вказаних положень відіграє саме існування журналістики як соціального інституту громадянського суспільства, яка не дарма вважається «четвертою гілкою влади»

і потребує окремого захисту з боку держави від незаконного впливу. Проведення незалежної професійної діяльності журналістами є одним із найважливіших індикаторів функціонування держави на принципах демократії і відкритості, оскільки головне завдання журналістики полягає в забезпеченні доступу громадян через засоби масової інформації до об'єктивної і всебічної інформації і, відповідно, можливості приймати певні рішення та впливати на ті політичні та соціальні процеси, що відбуваються в державі.

За даними міжнародної організації «Reporters sans frontiers» («Репортери без кордонів»), у світовому рейтингу свободи слова станом на 2023 рік Україна посідає 79 місце (на останньому 180-му місці – КНДР), що порівняно з показниками 2022 року (106 місце) та 2021 року (97 місце) в цілому свідчить про деяке покращення.

щення ситуації зі свободою ЗМІ та журналістської діяльності, проте автори дослідження продовжують зараховувати Україну до категорії держав з проблематичною ситуацією зі свободою слова [2]. Безумовно, повномасштабне російське вторгнення спонукає проводити державну політику щодо запобігання поширенню ворожої пропаганди серед українців в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності та громадського порядку, внаслідок чого в таких умовах свобода журналістської діяльності може певним чином обмежуватися, але це лише питання часу, тоді як існуючі проблеми кримінальної відповідальності осіб, котрі вчиняють різного роду дії з метою перешкодження законній професійній діяльності журналістів, часто становлять для останніх загрозу захисту їхніх прав від таких кримінальних правопорушень і потребують їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Деякі останні дослідження і публікації висвітлюють такі аспекти, як особливості форм прояву перешкодження законній професійній діяльності журналістів, погрози, насильства, посягання на життя та майно журналіста і його близьких родичів, аналізуються складнощі, які можуть виникати під час кваліфікації того чи іншого кримінального протиправного діяння та застосування відповідних норм Кримінального кодексу України, напрацювання рекомендацій щодо вдосконалення положень кримінально-правового законодавства та підвищення ефективності розслідування і судового розгляду кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним впливом на журналістів. Дослідженням вказаних та деяких суміжних проблем займаються П. Андрушко, О. Бандурка, К. Буряк, Р. Вереша, Ю. Городецький, І. Заєць, С. Марко, С. Лихова, Т. Корнякова, О. Красильнікова, М. Крутевич, В. Павликівський, Є. Письменський, А. Тарасенко, Н. Юзікова та ін. В цілому, аналіз останніх досліджень та публікацій показує, що на сьогодні проблеми кримінальної відповідальності винних осіб за перешкодження законній професійній діяльності журналістів існують і викликають необхідність їх виявлення та проведення відповідних заходів щодо усунення таких проблем, тим самим підвищуючи рівень забезпечення охорони свободи слова і журналістської діяльності.

Метою проведеного дослідження є розкриття проблем притягування до кримінальної відповідальності осіб, що вчиняють незаконний вплив на журналістів у зв'язку зі здійсненням

ними професійної діяльності та наведення відповідних прикладів на основі аналізу судової практики, а також надання власних рекомендацій щодо вдосконалення кримінально-правового законодавства.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 17 Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста» відповідальність за вчинення кримінального правопорушення проти журналіста у зв'язку з виконанням ним професійних обов'язків або перешкодження його службовій діяльності прирівнюється до відповідальності за скоєння таких же дій проти працівника правоохоронного органу. Цим положенням визначається особливий правовий статус журналістів, які отримують додаткові державні гарантії захисту їхніх професійних прав з урахуванням специфіки журналістської діяльності: підставами застосування окремих і особливих норм соціального захисту журналістів є прояви морально-психологічного тиску, погрози та безпосередні загрозові дії проти журналіста у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків, суспільно впливове за наслідками значення роботи, висока соціальна відповідальність за свою працю та її результати, професійна творча діяльність в екстремальних умовах, виконання спеціальних завдань з ризиком для здоров'я і життя, а відтак – наявність об'єктивних і суб'єктивних труднощів та перешкод у добуванні інформації (ст. 12 Закону) [3].

3 травня 1996 року Комітет міністрів Ради Європи ухвалив Рекомендацію NR(96)4 «Про захист журналістів за умов конфліктів і тиску», яка підкреслює важливість безперешкодного та вільного здійснення журналістами їхніх функцій в демократичному суспільстві для інформування громадськості, вільного формування й вираження думок та ідей, а також для перевірки діяльності органів державної влади і наголошує на необхідності підтвердити вже існуючі гарантії, зробити їх більш відомими й забезпечити справжню повагу до них задля посилення захисту журналістів за умов конфліктів і тиску [4].

Тому 14 травня 2015 року, демонструючи відданість українського народу європейській інтеграції та повазі прав і свобод людини і громадянина, Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій законної професійної діяльності журналістів» № 421-VIII, яким було додано до Кримінального кодексу України чотири нові

статті зі складами кримінальних правопорушень проти журналістів (на додачу до вже існуючої на той момент статті 171 ККУ «Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів»):

- Стаття 345-1. Погроза або насильство щодо журналіста;
- Стаття 347-1. Умисне знищення або пошкодження майна журналіста;
- Стаття 348-1. Посягання на життя журналіста;
- Стаття 349-1. Захоплення журналіста як заручника [5].

Основним завданням кримінального провадження, відповідно до ст.2 Кримінального процесуального кодексу України, є забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини [6]. Крім того, Декларація Комітету міністрів Ради Європи про захист журналістики та безпеку журналістів та інших медіа учасників, прийнята 30 квітня 2014 року на 1198-му засіданні постійних представників міністрів зазначає, що викорінення безкарності – важливе зобов'язання Держав, зокрема і України як члена даної міжнародної міжурядової організації, у питаннях правосуддя для жертв, стримуючий фактор для майбутніх порушень прав людини та підтримка верховенства права й довіри громадськості до судової системи. Усі напади на журналістів та інших медіа учасників мають ретельно та швидко розслідуватися, а винні повинні бути притягнуті до відповідальності. Ефективне розслідування таких нападів вимагає, щоб будь-який зв'язок із журналістською діяльністю брався до уваги прозоро та належним чином [7, с. 27]. А згідно з Рекомендацією Комітету міністрів Ради Європи щодо захисту журналістики й безпеки журналістів та інших працівників ЗМІ від 13 квітня 2016 року – розслідування кримінальних правопорушень проти журналістів повинні бути ефективними у тому розумінні, що вони приведуть до встановлення фактів, винних осіб та покарання відповідальних [7, с. 11].

В той же час слід зазначити, що аналіз судової практики свідчить про те, що досить поширеними є випадки затягування досудового розслідування та судового розгляду справ, які стосуються кримінальних правопорушень стосовно журналістів та перешкоджання їхній діяльності, що, як наслідок, призводить до звільнення від покарання винного у зв'язку із закінченням строків давності.

Так, 25.05.2014 року (справа № 488/470/17, провадження № 1-кп/488/89/23) уродженець м. Миколаєва, який був членом виборчої комісії, перешкоджав професійній діяльності журналістки, яка за завданням інформаційного агентства «Корабелов.інфо» прибула до виборчої дільниці з метою висвітлення перебігу виборчого процесу. Чоловік вступав у словесні суперечки з потерпілою, затуляв руками об'єктив камери, штовхав журналістку, завдавав ударів по її руках, врешті-решт пошкодивши камеру, а також бив журналістку по ногах шкільною лавою – всі ці дії чоловіка були зафіксовані на відео [8]. В ході провадження свідки неодноразово уникали прибуття до суду і про поважність причини неявки не повідомляли, докази визнавалися недопустимими, судді заявляли про самовідвід, голова суду просив направити кримінальне провадження до іншого суду, оскільки автоматизованою системою документообігу суду не відбувалося призначення судді через нестачу потрібної кількості суддів для розподілу справи. І тому лише 6 квітня 2023 року вироком суду його було визнано винним у скоєнні кримінального проступку, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України, через що на підставі п. 2 ч. 1 ст. 49 та ч. 5 ст. 74 КК України засуджений був звільнений від відбування призначеного покарання, яке, крім того, полягало у вигляді штрафу в розмірі 850 грн. Тому навіть у разі винесення вироку в межах строків притягнення до кримінальної відповідальності, міра покарання є такою, що не виконує функцію запобігання вчинення подібних кримінальних правопорушень, а тому виникає об'єктивна необхідність посилення санкції.

Наступною проблемою у досліджуваній галузі виступає бездіяльність слідчих щодо внесення відповідних даних про вчинення кримінального правопорушення стосовно журналістів до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Причинами такої бездіяльності можуть бути брак досвіду розслідування таких видів кримінальних правопорушень, у зв'язку з чим відсутнє бажання працювати з ними, не можна не врахувати і ризик корупційних факторів. Натомість у більшості випадків суди ухвалюють рішення про задоволення скарги на бездіяльність та зобов'язують з метою з'ясування обставин можливого вчинення кримінального правопорушення внести відомості до ЄРДР. Наприклад, у справі № 447/3047/23 судом було встановлено, що 21.09.2023 року журналіст ГО «ІА «ІНФОСКОП» звернувся до начальника ВП № 2 Стрийського РУП ГУНП у Львівській

області із письмовою заявами в якій вказав, що 21.09.2023 року близько 15:30 год його не допустили на засідання виконавчого комітету Новороздільської міської ради, чим вчинено кримінальне правопорушення передбачене ч. 3 ст. 171 КК України – перешкоджання законній професійній діяльності журналістів службовою особою з використанням свого службового становища. Станом на 03.10.2023 відомості в ЄРДР внесені не були, через що журналіст звернувся до суду зі скаргою на бездіяльність слідчого, суд скаргу задовільнив [9].

Нерідко трапляються випадки винесення слідчими постанов про відмову у визнанні журналіста потерпілою особою з підстав того, що останній надає посвідчення, в якому зазначено, що він займає посаду кореспондента. Причиною є неправильна попередня кваліфікація суспільно небезпечного винного діяння. Так, (справа № 227/1774/20) кореспондент ЗМІ «Громадський патруль Донеччини» 21.04.2020 року подав до слідчого Добропільського ВП Покровського ВП ГУНП в Донецькій області клопотання про визнання його потерпілим у кримінальному провадженні за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України. Своєю постановою слідчий відмовив в задоволенні клопотання, обґрунтовуючи це тим, що журналістом може бути не будь-який працівник ЗМІ, а лише той творчий працівник ЗМІ, який прийнятий на посаду «журналіст». Однак слідчий суддя її позицію слідчого не розділив і встановив, що відповідно до класифікатора професій України до групи КП 2451.2 Письменники, редактори та журналісти включено посаду кореспондент, а тому мотиви з яких виходив слідчий при винесенні оскаржуваної постанови є необґрунтованими [10].

У продовження проблеми допущення помилок під час попередньої кваліфікації кримінальних правопорушень проти журналістів варто зазначити, що значну поширеність має практика внесення слідчими, прокурорами до ЄРДР відомостей про вчинення діянь, що мають ознаки складів злочинів, передбачених одними статтями Кримінального кодексу України, але з правовою кваліфікацією кримінальних правопорушень, передбачених іншими статтями кодексу, такими як:

- ст. 121, ст. 122, ст. 125, ст. 126, ст. 296 ККУ замість ч. 2 ст. 345-1 ККУ;
- ст. 129 ККУ замість ч. 1 ст. 345-1 ККУ;
- ст. 194 ККУ замість ст. 347-1 ККУ;
- ст. 147 ККУ замість ст. 349-1 ККУ тощо.

Тобто це ті ситуації, коли існує юридична колізія між загальною та спеціальною нормами права і перевагу має саме спеціальна норма, яка стосується журналіста та здійснюваної ним професійної діяльності, однак слідчий кваліфікує діяння за загальною нормою і, подекуди, на такі помилки не звертають уваги навіть слідчі судді, як, наприклад, у справі № 453/522/21 [11]. 14 квітня 2021 року, громадянин України, подав до відділення поліції № 3 Стрийського РУП ГУНП у Львівській області письмову заяву про вчинення протиправних дій щодо нього та його дружини у формі умисного нанесення легких тілесних ушкоджень під час здійснення журналістської діяльності, внаслідок чого просив розпочати кримінальне провадження за ч. 1 ст. 125 та ч. 1 ст. 171 КК України. Заява була зареєстрована, але слідчий не вносив відомості до ЄРДР, до суду було подано скаргу на бездіяльність слідчого і слідчий суддя ухвалив рішення про задоволення скарги і обов'язав відділення поліції внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості про вчинення кримінальних правопорушень, передбаченого ч. 1 ст. 125, ч. 1 ст. 171 КК України і розпочати досудове розслідування саме за цими статтями, хоча мав би зауважити на необхідності перекваліфікації суспільно небезпечного діяння за ч. 2 ст. 345-1 КК України (умисне заподіяння журналісту, його близьким родичам чи членам сім'ї легких тілесних ушкоджень у зв'язку із здійсненням цим журналістом законної професійної діяльності), аналогічно тому, як це постановив слідчий суддя у іншій подібній справі № 588/1650/20 [12].

Ще однією суттєвою проблемою кримінальної відповідальності за перешкоджання законній професійній діяльності журналістів є закриття кримінального провадження за умов відсутності достатніх юридичних підстав для цього. В основному це притаманно тим справам, коли до кримінальної відповідальності притягаються відомі широкому колу громадян особи: політичні діячі, державні службовці, високопосадовці та їхні близькі родичі, інші особи, що мають значну економічну та політичну вагу. Наприклад, у справі № 757/1604/16-к 02 жовтня 2015 року журналіста журналіста разом з оператором під час виготовлення ними відеоматеріалів щодо можливих зловживань посадовими повноваженнями працівниками СБУ затримали військовослужбовці Служби безпеки України, котрі із застосуванням фізичної сили доставили потерпілих до приміщення Головного управ-

ління СБУ, де пошкодили обладнання останніх. Було розпочато кримінальне провадження за ч. 1 ст. 171 ККУ, але слідчий згодом виніс постанову про закриття кримінального провадження у зв'язку з відсутністю в діянні військовослужбовців Служби безпеки України складу будь-якого кримінального правопорушення, на що було подано скаргу до слідчого судді, який в задоволенні її відмовив. 28 березня 2016 року суд апеляційної інстанції задовільнив апеляційну скаргу адвоката в інтересах потерпілих та зазначив, що досудове слідство не було ретельним, безстороннім і сумлінним, оскільки слідчий допустив порушення процесуальних норм, не витребував усіх необхідних документів, не усунув розбіжності у показаннях учасників події, не встановив і не допитав усіх свідків, не провів всі слідчі дії, зокрема, відтворення з усіма учасниками події, призначив експертизу із поставленими питаннями, які містять правову оцінку дій учасників події, таким слідчий дійшов невірних висновків і провів слідство неповно та односторонньо, до того ж слідчим суддею процесуальні порушення досудового слідства та незабезпечення слідчим ефективного розслідування у кримінальному провадженні не взяті до уваги та їм не надано належної правової оцінки [13].

Разом з безпідставним закриттям кримінальних проваджень стосовно правопорушень проти журналістів часто спостерігається затягування з відправленням слідчими відповідної постанови до потерпілих, а відповідно до ст. 303, 304 КПК скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора, зокрема рішення прокурора про закриття кримінального провадження, можуть бути подані особою протягом 10 днів з моменту прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності. А якщо строк для звернення до суду зі скаргою буде пропущено, то така скарга буде повернута тій особі, яка її подала, за умови, якщо вона не порушить питання про поновлення цього строку або слідчий суддя за заявою особи не знайде підстав для його поновлення [6].

Отже, з огляду на вищевказані проблеми автор пропонує такі шляхи їх вирішення:

1. Посилення мір покарання з метою здійснення реального попередження вчинення кримінальних правопорушень проти журналістів. Передусім це стосується ч. 1 ст. 171 Кримінального кодексу України, яка на сьогодні передбачає покарання у виді штрафу до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців,

або обмеженням волі на строк до трьох років. У 90% проаналізованих судових справ суд призначає винним штраф у розмірі 50 н.м.д.г, що дорівнює 850 грн. Такий розмір штрафу не відповідає економічним реаліям сьогодення та тій шкоді, яка зазвичай завдається кримінальним правопорушенням. Тому пропонується внести зміни до ч. ч. 1–3 ст. 171 ККУ в частині підвищення верхньої межі розміру штрафу як мінімум в десять разів.

2. Притягнення до кримінальної відповідальності за бездіяльність слідчого дізнавача, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення. Зараз, фактично, за затягування початку досудового розслідування передбачається тільки дисциплінарна відповідальність, яка незавжди є ефективною, тому пропонується додати до ККУ відповідну норму, яка б передбачала принаймні штраф за такий кримінальний проступок, що дозволить значно покращити ситуацію із притягненням відповідальних за злочини проти журналістів до покарання.

3. Залучення слідчих, прокурорів та суддів до регулярного підвищення кваліфікації шляхом проведення тематичних наукових конференцій, симпозіумів, вебінарів з метою уникнення останніми допущення помилок при кваліфікації того чи іншого суспільно небезпечного діяння, зокрема проти журналіста.

4. Боротьба з корупцією. Корупційні фактори займають далеко не останнє місце в діяльності правоохоронних та судових органів, за даними соціологічного дослідження «Корупція в Україні 2022: розуміння, сприйняття, поширеність», проведеного в грудні 2022 року соціологічною компанією Info Sapiens, було встановлено, що сфера діяльності вищевказаних органів є найбільш вразливою сферою з боку корупції [14, с. 12], відповідно, це впливає в кінцевому результаті також і на захист професійних прав журналістів та їхню безпеку загалом.

Висновки. Підвищення ефективності кримінально-правової охорони свободи слова та журналістської діяльності має виступати одним із пріоритетних завдань державної політики, оскільки журналістика виконує надзвичайно важливу функцію в суспільстві – вона виступає інструментом доступу громадян до об'єктивної інформації про ті події та явища, що відбуваються навколо них. Однак сукупність тих проблем, які часто виникають під час притягнення

до кримінальної відповідальності осіб, що вчиняють дії, спрямовані на перешкоджання законній професійній діяльності журналістів, заважають забезпечувати належний захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень шляхом швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду.

Аналіз судової практики дозволив виділити такі найбільш поширені види проблем:

– загальне затягування досудового розслідування та судового розгляду справ;

– бездіяльність слідчих щодо внесення даних про вчинення кримінального правопорушення стосовно журналістів до ЄРДР;

– допущення помилок під час попередньої кваліфікації кримінальних правопорушень проти журналістів;

– безпідставне закриття кримінальних проваджень, особливо коли вони пов'язані із впливовими особами;

– неповідомлення про закриття кримінальних проваджень слідчими;

– занадто м'які санкції за кримінальні правопорушення у цій сфері.

Проте, запропоновані автором шляхи вирішення вказаних недоліків цілком могли б їх подолати.

Список використаної літератури:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 19.12.2023)
2. "Reporters sans frontiers" («Репортери без кордонів») URL: <https://rsf.org/fr/classement> (дата звернення: 19.12.2023)
3. Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста : Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 19.12.2023)
4. Рекомендація NR(96)4 Комітету міністрів Ради Європи «Про захист журналістів за умов конфліктів і тиску»: Міжнародний документ від 03.05.1996 № R(96)4 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_734#o19 (дата звернення: 19.12.2023)
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій законної професійної діяльності журналістів : Закон України від 14.05.2015 № 421-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/421-19#Text> (дата звернення: 19.12.2023)
6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 19.12.2023)
7. Збірник документів Ради Європи «безпека журналістів». 2017. С. 52. URL: <https://rm.coe.int/final-collection-of-documents-safety-of-journalists-ukr/16809e458c> (дата звернення: 19.12.2023)
8. Справа № 488/470/17. Провадження № 1-кп/488/89/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110049162> (дата звернення: 19.12.2023)
9. Справа № 447/3047/23. Провадження № 1-кп/447/897/23 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113882157> (дата звернення: 19.12.2023)
10. Справа № 227/1774/20. Провадження: 1-кп/227/411/2020. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89194478> (дата звернення: 19.12.2023)
11. Справа № 453/522/21. Провадження № 1-кп/453/143/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96519593> (дата звернення: 19.12.2023)
12. Справа № 588/1650/20. Провадження № 1-кп/588/360/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92548216> (дата звернення: 19.12.2023)
13. Справа № 757/1604/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/56907000> (дата звернення: 19.12.2023)
14. Корупція в Україні 2022: розуміння, сприйняття, поширеність. Звіт за результатами опитування населення та бізнесу. Київ. 2023. С. 172. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/1f23b766-e031-4c3f-81a4-0167b4f93116.pdf> (дата звернення: 19.12.2023)

Soskov R. R. Problems of criminal liability for interfering with the legal professional activities of journalists

The article draws attention to the special role of legitimate professional activity of journalists in the development of civil society and the functioning of the State mechanism, and provides data from an international organization's study of freedom of speech and journalistic activity in Ukraine. The author examines the specifics of the legal status of a journalist, emphasizes the need to ensure state guarantees for the protection of journalists' activities, citing the relevant provisions of the Constitution of Ukraine, the Law of Ukraine "On State Support of the Media, Guarantees of Professional Activity and Social Protection of Journalists", Recommendation NR(96)4 of the Committee of Ministers of the Council of Europe "On the Protection of Journalists in Times of Conflict and Pressure" of May 3, 1996, and lists the criminal law means of preventing offenses in the field under study, analyzes the case law of the European Court of Human Rights. The article is aimed at analyzing a topical issue – criminal liability for obstructing the legitimate professional activities of journalists.

The authors of the article conduct a study of the legal and social context in which conflicts arise between journalists and persons who obstruct their professional activities. The article discusses important aspects such as the legal framework, legal protection of journalists, and restrictions on freedom of speech and expression. Much attention is paid to the analysis of judicial practice and decisions concerning cases of obstruction of journalistic activity. The findings of the article make an important contribution to raising awareness of the issues of criminal liability for obstructing the legitimate professional activities of journalists.

Key words: *journalist, freedom of speech, professional activity of journalists, criminal offenses, problems of criminal liability.*